

Vervolgonderzoek militairen

In Den Haag zijn drie instellingen gevestigd die u verder kunnen helpen bij uw onderzoek naar militairen: het Nationaal Archief, het Centraal Bureau voor Genealogie en het Instituut voor Militaire Historie. Hieronder volgt een toelichting op de bronnen die deze instellingen beheren.

Nationaal Archief

Bij het Nationaal Archief (NA) zijn veel gegevens over militairen aanwezig. Hieronder volgt een overzicht van de belangrijkste en meest algemene bronnen, opgesplitst in de drie perioden die ook in de onderzoeksgids worden gehanteerd. Meer informatie vindt u door de links te volgen naar de onderzoeksgidsen van het Nationaal Archief.

De belangrijkste bron voor onderzoek naar militairen tot circa 1925 zijn de stamboeken, waarin zowel 'gemenen' (niet officieren) als officieren zijn geregistreerd. De stamboeken vermelden doorgaans rang, (voor)naam, signalement, geboorteplaats of -streek, ambacht, religie, huwelijkse staat, aantal kinderen, datum van in diensttreding, en gegevens over bevordering, overplaatsing, eventuele krijgsverrichtingen, verwondingen, uitgereikte onderscheidingen en de beëindiging van de dienst.

Voor het opsporen van loopbaangegevens van officieren kunnen ook naam- en ranglijsten worden gebruikt, meestal aangeduid als officiersboekjes. De serie gedrukte officiersboekjes begint in 1725 en loopt door tot 1989. Deze serie kent een groot aantal hiaten omdat niet in elk jaar een uitgave verscheen. Ze is te vinden in enkele grote bibliotheken, waaronder natuurlijk die van het Nationaal Archief zelf.

Militairen na 1813

De belangrijkste bronnen voor onderzoek naar militairen in de periode 1814-1925 worden bewaard bij het Nationaal Archief. Voor een groot deel van uw onderzoek moet u echter bij het in hetzelfde gebouw gevestigde Centraal Bureau voor Genealogie (CBG) zijn. De meeste bronnen kunt u namelijk bij het CBG raadplegen op microfiche. De belangrijkste bronnen zijn:

> stamboeken van de Landmacht en van het Indisch leger, 1814-ca. 1925. Er is een serie 'stamboeken van officieren' (met naamindex) en een serie 'stamboeken van onderofficieren en minderen'. Om hierin een naam te kunnen vinden moet u weten in welk onderdeel iemand gediend heeft. Dit gegeven kan vermeld zijn in de bijlagen bij de huwelijksakten of in de lotelingregisters.

> pensioenregisters van militairen en burgerpersoneel van de Landmacht, 1813-1927

> stamboeken van de Marine

> pensioenregisters van de Marine

Zie de onderzoeksgidsen van het Nationaal Archief:

[Onderzoeksgids militairen na 1813](#)

[Overzicht stamboeken en andere bronnen betreffende militairen 1795-1950](#)

[Onderzoeksgids onderofficieren en manschappen bij Koninklijk Nederlandsch-Indisch Leger](#)

[Onderzoeksgids onderofficieren en soldaten bij leger West-indië 1815-1950](#)

Militairen in de Franse tijd (1795-1813)

Onderzoek naar militairen uit de periode 1810-1813 is erg lastig. Dit omdat de staten van dienst uit die tijd staan opgetekend in stamboeken van Franse onderdelen. Deze berusten bij de Service Historique de la Défense in Vincennes, Frankrijk. Om daar te kunnen zoeken, moet u weten in welk onderdeel de gezochte persoon diende. Vooral voor dienstplichtigen is dat slechts maar in enkele gevallen mogelijk. Voor de periode 1795-1810 kunt u bij het Nationaal Archief terecht voor:

> Stamboeken

- > Officiersboekjes
- > Pensioenregisters
- > Lijsten van Nederlanders die in de jaren 1792-1815 in Franse krijgsdienst waren en in militaire hospitalen zijn overleden

Zie de onderzoeksgidsen van het Nationaal Archief:

[Onderzoeksgids militair Franse tijd 1795-1813](#)

[Overzicht stamboeken en andere bronnen betreffende militairen 1795-1950](#)

Militairen vóór 1795

Het aantal bronnen over deze periode is vrij beperkt en onvolledig. Vooral over militairen met de rang van onderofficier of lager zijn slechts weinig of geen gegevens terug te vinden. De beschikbare bronnen zijn:

- > Stamboeken, circa 1773-1795 (met hiaten)
- > Officiersboekjes, 1725-1794 (met hiaten)
- > Commissieboeken van de Raad van State, 1568-1792 (met hiaten over de periode 1600-1640 en 1664-1672). Hierin zijn de aanstellingen van officieren vanaf de rang van kapitein te vinden. De commissieboeken bevatten geen genealogische gegevens als geboorteplaats en -datum, woonplaats, huwelijks staat, etc. Op de boeken bestaan alfabetische naamlijsten. De benoemingen van lagere officieren staan in de resoluties van het gewest waarbij zij in betaling stonden.
- > Conduitelijsten, circa 1773-1795 (met hiaten). Deze geven informatie over het gedrag van de officieren, over hun exercitiekwaliteiten, hun ambities en ijver en promotiekansen.

Zie de onderzoeksgidsen van het Nationaal Archief:

[Onderzoeksgids militairen vóór 1795](#)

[Onderzoeksgids aanstellingen officieren voor 1795](#)

Centraal Bureau voor Genealogie

In het gebouw van het Nationaal Archief is ook het [Centraal Bureau voor Genealogie](#) gehuisvest. Voor vrienden van het CBG is de toegang gratis, anderen moeten voor onderzoek per dag betalen. De collectie omvat vele naslagwerken, microfiches van klappers en een paar particuliere collecties specifiek over militairen.

- > De 'collectie Wolters' is interessant voor onderzoek naar militairen in het Staatse leger. Hierin zitten de huwelijksinschrijvingen van militairen in een groot aantal garnizoensplaatsen uit de periode 1648-1811 (zie ook indexnr. 44 en 317 in de studiezaal van de Groninger Archieven).
- > De 'collectie Wakker' bevat een index op de zogenaamde 'Staten van Oorlog', op dienststaten en garnizoenslijsten en staan stamboeken, rangeerlijsten (rang, lengte en leeftijd), en dergelijke afkomstig uit het archief van de Raad van State, te raadplegen op microfilms.

Nederlands Instituut voor Militaire Historie

Het [Nederlands Instituut voor Militaire Historie](#) is onderdeel van het Ministerie van Defensie en gevestigd in de Frederikkazerne in Den Haag. Het NIMH is een kennis- en onderzoekscentrum voor de Nederlandse militaire geschiedenis. Het instituut beschikt over een studiezaal en een uitgebreide bibliotheek en documentatiecollectie, te bezoeken op afspraak.

De belangrijkste bronnen zijn:

- > Online [database Nederlandse militairen in het leger van Napoleon](#), 1810-1813.
- > Online [database dapperheidsonderscheidingen](#), 1815-1963.
- > Officiersboekjes, 1725-1989.
- > Op de website van het Ministerie van Defensie vindt u veel informatie over [militaire geschiedenis](#).